

NAXCIVAN MUXTAR RESPUBLİKASI-101

Türk dünyasının həmrəylik, qardaşlıq halqası

“Naxçıvanın muxtariyyəti tarixi nailiyyətdir, biz bunu qoruyub saxlamalıyıq. Naxçıvanın muxtariyyəti Naxçıvanın əldən getmiş başqa torpaqlarının qaytarılması üçün ona xidmət edən çox böyük bir amildir. Biz bu amili qoruyub saxlamalıyıq.”

Ümummilli Lider
Heydər Əliyev

Yerləşdiyi məkanın geosiyasi əhəmiyyətinə, zəngin təbii sərvətlərinə görə tarixi İpək Yolumun əsas hissəsi sayılan ulu məskən Naxçıvan dəfələrlə yadellilərin hücumlarına məruz qalsa da, düşməne boyun oymamışdır.

Görməli elm xadimləri, ənətkarları, tarixi şəxsiyyətləri ilə dünyada tanınan Naxçıvanın ölkəmizə sosial-iqtisadi, ictimai-siyasi həyatında əvəzsiz rolunu ölmüşdür. Bu torpaqda böyüyüb boya-başa çatmış, dünya şöhrət qazanmış Ümmümilli Lider Heydər Əliyev deməkdir. Azərbaycanın qədim, tarixi, mədəniyyətində çox xüsusi dəyərləri olan ənənələrinə malik olan Naxçıvan diyarı mürəkkəb və çətin inkişaf yolu keçmişdir. Orta əsrlərdə Şərqi İrənəm, mədəniyyət, ticarət və sənətkarlıq mərkəzlərindən biri kimi şöhrət qazanmış Naxçıvan dünyaya sivilizasiya, mədəniyyət təhəviləri, elmi və sənətkarlıq fədaatçıları, işğırşüurlu hesabına Naxçıvanı yaşayış, inkişaf edən, Naxçıvanda uculuqlu prosesləri gedir".

Tarixi eşrələri soykənən, ta qədimdən kənarından keçdiyi ləpək Yolumun üzünə yerləşən, gözəlliyə, təbii səmərələrə göz dikən yadellilrin hücumlarına məruz qalsa da, daş qalaya çevrilərsə düşmənin qarşısına siper çəkmək bəzə övladları ilə ad-san qazanan Naxçıvan həmişə qadığıdı "Nəqiçahar" adına layiq olub. Tarixin izlərində daşın, abidələrində yazın, müqəddəs ziyarətgahları, sayısız-həsəbsiz, müalicəvi əhəmiyyəti şafəli suları, bulaqları, cənnətləmə həsni əli həmini heyrət edənlər bəzə qədər yəqin qəndir, deyilən "Əlinin mayır haq qəndir, nələr cəmkim başın sinin" sözləri nələr döləyərindən bugünkü boyanlar bəri tarixidir. Qədrə körpə, salan, Nuhun müqəddəsliyi, Nərimanın şək zəxəsinin nesilləri, armanın kimi daş yad-dəşində saxlayan, muxtar respublikanın mənsəvi pasportu olan "Gə-miqaya" təzə təzəli mənsəvi ilə varlığını sübut etmiş Gəmi sənətkarlığının ecazkarlığı, tekrarolunmazlığını dünyaya göstərən Mə-məvə xatun kimi türbələrində mül-mənsəvi döləyərmiş yasaqdan, bəzə diyari "Sərkəti mül-mənsəvi" adlandırılan sözlərinə nəqəqət var.

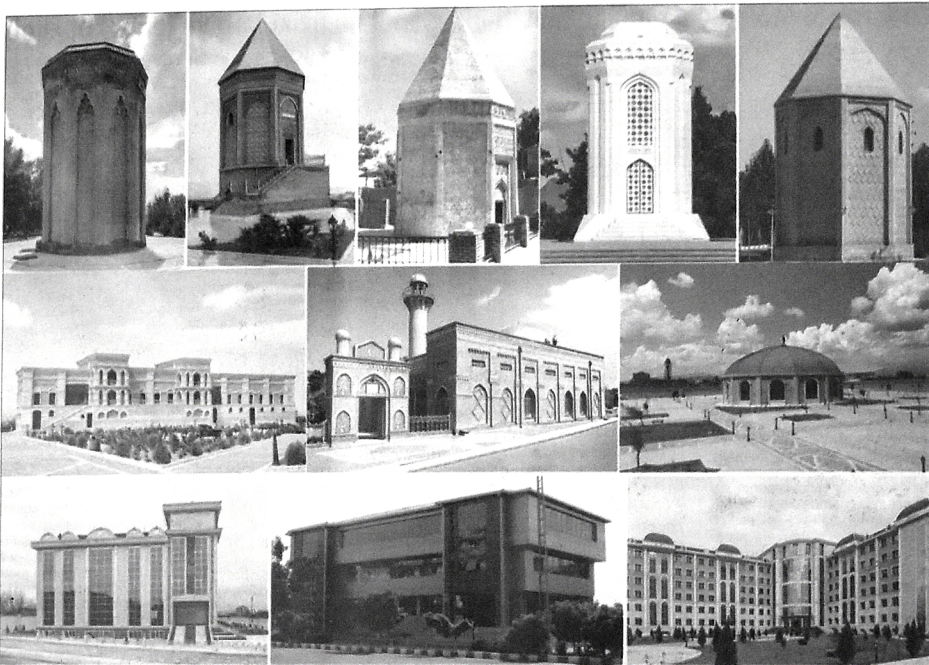
İlləri yola saldıqca daha da gözəlləşən, qadimiliyi illə müasirliyi-nin vəhdətində inkişaf edən Naxçıvan bu gün də Azərbaycanın Şərqə açılan qapısı kimi strateji əhəmiyyətiylə saxlayır. Azərbaycanın ayrılmasından parçalanmış olan, tanınmaz dərəcədə gözəlləşən muxtar respublikanın təraqqisi Ulu Öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Respublikaya başçılıq etdiyi hər iki dövrdə ələ-baba yurdu Naxçıvanın inkişafına böyük yaranan fərslərdən uzaqgörənliklə siyasi şəraitşisi ilə istifadə edən Ulu Öndər Naxçıvan MR Ali Məclisinin Sədri olarkən göstərdiyi fədakarlıqlarla Azərbaycanın müstəqilliyi-ni də əbədləşdirdi.

1990-cı ildə Moskvadan doğ-
ma Vətənə qayıdan Ulu Öndər
Naxçıvan MR Ali Məclisinin Sədri
kimi, Azərbaycanın gələcək inki-
şafı üçün mühüm əhəmiyyətə mal-
ik islahatlara bu qədim diyardan
başlamışdır.

Dünyaada siyasi, iqtisadi qüdrətli ilə seçilən Azərbaycanı bu gün beynəlxalq aləmdə bir dövlət kimi tanıdan uğurların təməlini də Ulu Öndərin Naxçıvanda müəyyənləşdirdiyi inkişaf strategiyası təşkil edir.

Naxçıvanda olarkən dövlət atributlarını bərpa edən Ulu Öndər Azərbaycana misilsiz xidmətlərindən biri də respublikamızın sərhədlərində, Naxçıvanın ermənilər tərəfindən işğalının qarşısının alınmasına yönəldilmiş Qars müqaviləsinin təzəinəməsi, muxtariyatının qorunması oldu.

Azərbaycanı bürüyən təlatümlü günlərdə doğma diyarına gələn, insanları üzləşdikləri fəlakətdən

daim yaşasınlar. Azərbaycan torpağını qorusunlar, saxlasınlar.

pagini qutubunaltı, saxasındı:
"Xalqımızdan Ümmümülhı Lıderı
Heydər Əliyev Naxçıvana çox di-
qətlə yanaşırdı. Ona görə yox ki,
burada anadan olmuşdu, burda
onun Vətəni idi. Ona görə ki, siya-
sı xadim kimi Naxçıvanın Azər-
baycan üçün əhəmiyyətini çox gö-
zəl başa düşürdü" söyləyən Prezi-
dent İlham Əliyevin muxtar res-
publikaya səfərlərinin hər biri bu-
qədım diyarın yeniliklər, zəngin
inkişaf mərhələsi kimi yaddaşlar-
da qalıb

Prezident İlham Əliyevin atası baba yurduna bağlılığının nəticəsidir ki, bu ulu maskan ildən-ildən gözəlləşir, müasirləşir. Prezident İlham Əliyev Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi vəzifəsində təyin olunmuş Fəad Nəcəfliyi qəbul edərkən qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsində bu amilləri əsas hədəf kimi qiymətləndirməsi.

Dövlət başçımızın imzaladığı "Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı" bu qədim diyarın yeni yüksəlişinin yulı xəritəsidir. Naxçıvanda qazaldırılanın 100 faiz səviyyəsində təmin edilməsi, enerji təchizatı, müasir yolların inşa olunması, səhiyyə və təhsil obyektlərinin tikintisi, yeni iş yerlərinin yaradılması istiqamətində görülən işlər qeyd olunmaqla perspektivlər də ürəkəcanandır.

Dövlət başçımızın səlahiyyətli nümayəndəyə tapsırığının əsası-

[illegible]

"Dövlət Proqramı"na əsasən, muxtar respublikada istehsal olunan sənaye məhsullarının sərhədlərimizdən kənara ixracı stimullaşdırılacaq. rəqabətqabiliyyətli sa-

ünməqə, rəqəbətləşibilliyini sə-nayə sahələrində dövlət dəstəyi və investisiyalar cəlb olunca, inno-vasiyalar, habelə dövlət-özəl bö-lmə tərəfdaşlığı ilə bu sahədə re-surs və xidmət təminatı güclən-diriləcək. Sənaye Məhkəmələrinin y-aradılmasına diqqət artırılacaq. Tə-biri sərəffetləri, zəngin resursları, mülkiyyəti suları, dərman bitkiləri ilə zəngin olan, tarixi abidələri ilə qonaqları heyran edən Naxçıvan-da istehsal edilən məhsulların A-

ropa bazarlarına, MDB ölkelerine
çatdırılması için senedde lazımı
imkanların yaratılmasının birbaşa
icra yapılarına tapşırılması is-
lahatların icra mexanizmine me-
suliyveti artıracak.

"Bakı Enerji Həftəsi: 2023" çərçivəsində "Naxçıvan və Şərqi Zəngəzurun yaşıl enerji potensialı" mövzusunda xüsusi sessiyanın Ulu Öndər, dövlət, böyü-başcaq, alimlər, mütəxəssislər, iş adamları, ictimaiyyət nümayəndələri, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Naxçıvan Muxtar Respublikasında səlahiyyətli nümayəndəsi Fuad Nəcəfzadənin özəl sessiyadakı çıxışında Ulu Öndər Naxçıvan MR Ali Məclisinin Sədri (şəfəqi) müddətə göstərdiyi fədakarlıqlarından söz edərək ümumiyyətlə Liderin davamıdır. **Qeyd** edirik ki, "Bakı Enerji Həftəsi: 2023" çərçivəsində "Naxçıvan və Şərqi Zəngəzurun yaşıl enerji potensialı" mövzusunda xüsusi sessiyanın Ulu Öndər, dövlət, böyü-başcaq, alimlər, mütəxəssislər, iş adamları, ictimaiyyət nümayəndələri, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Naxçıvan Muxtar Respublikasında səlahiyyətli nümayəndəsi Fuad Nəcəfzadənin özəl sessiyadakı çıxışında Ulu Öndər Naxçıvan MR Ali Məclisinin Sədri (şəfəqi) müddətə göstərdiyi fədakarlıqlarından söz edərək ümumiyyətlə Liderin davamıdır.

Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi enerji strategiyasının, "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanmasını ölkəmizin hərtərəfli inkişafında müstəsna rol oynadığını diqqətə çatdırmışdı. Hazırda Naxçıvan MR Qarabağ və Şərqi Zəngəzur kimi yaşıllıq enerji zonası elan olunmuşdur.

Muxtar respublikanın elektrik enerjisi ilə tələbatının üçdə birinin bərpaolunan enerji hesabına ödənilməsi yaşıl enerji marafonuna qoşulan muxtar respublikanın iqtisadiyyatına önəmli töhfədir. Dövlət proqramları çərçivəsində görülmüş işlər Naxçıvanın qarşıdakı illərdə inkişafı üçün geniş imkanlar yaradır. Hazırda bu imkanlardan səmərəli istifadə, o cümlədən əlverişli şəraitin yaradılması

dirılması, investisiyaların cəlb edilməsi natəsində irəcyətən dəyər zəncirinin qurulması əsasında prioritetlərə birinə çevrilib. Muxtar respublikaya investisiyaların cəlb edilməsi və bu investisiyaların artırılması hərtərəfli inkişaf üçün vacibdir. Bu baxımdan itq sadiyatin prioritet sahələri üzrə investisiya layihələrinin hazırlanması bəndinə uyğun olaraq maye qoşulmuş prioritet olan sahələr, o cümlədən inşaat materialları, qışa tutulur, baramaçağı və ipəkçilik, sənəyi, dini və ənənəvi turizm, yaşıl enerji, kənd təsərrüfatı məhsulları tədarükü və emalı, gənc panelləri, avtomobil və texnikalar üçün ehtiyat hissələri, pəncir suvarmada istifadə olunan metal konstruksiyalar, boyalar, üzün xammal, soda, natrium xlorid, qıq xammalı, təşəbit yatağından xarici və daxili divarların qurılması üçün təbii daş bloklar, çini və saxsı qablar, efrı yağ, üzün gübrə, bitümlü mərmər, corat, sabun, dəftər və qələm istehsalatı üçün sahələr müəyyən edilmişdir. Sahibkarlıq subyektlərinə güzəştə kreditlər verilməsi, maliyyə zərurəti və digər iqtisadi dəstəklə mexanizmlərinin təbii dəirsinin genişləndirilməsi daha qoq diqqət göstərilən sahələrdəndir. Dövlət Proqramının qəbulundan keçən müddətdə Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığın İnkişafı Fondu tərəfindən Naxçıvanda fəaliyyət göstərən banklara nəzərdə tutulmuş şəvhiyyə vəsaiti ayrılıb. Məhsul idaxilinin məhduldarlığının ması və bu əsasında yeri, irəcyətə nümül məhsul istehsalının stimullaşdırılması üçün məqsəduddünlər müəyyən edilmişdir. Şərsən Sənaye Məhəlləsinin fəaliyyəti başlanmasından təmin edilməsi istiqamətində müvafiq işlər görüldü. Şərsən Sənaye Məhəlləsi 2023-cü il əvvəlinədək 3-cü istehsal sahəsinə si fəaliyyət göstərmirdi. Artıq hərsən sənaye məhəlləsində ayaqabığı, tikimilər, Avropa qapıları, mebel, kağız kəsi, karton tara istehsalatı sahələri olmaqda, 7 sahibkarlıq sahəsi fəaliyyət göstərir. Bitki yağı qənnadı mamulları, balvan yağı

nü istəhsal sahələrinin qurulması istiqamətində işlər davam etdirilir. Bununla yanaşı, Şərar Səniyə Məhəlləsinin boş qalan ərazisində tekstil müəssisəsinin qurulması sahibkarlıq subyektləri tərəfindən daxil olan 20 layihə üzrə işlər aparılmırmadıq. Naxçıvan Muxtar Respublikasında istehsal edilən məhsulların ixrac coğrafiyasının genişləndirilməsi istiqamətində işlər olaraq beynəlxalq standartlara uyğun çeşidlər müəyyənləşdirilmişdir.

İsgəndar azad edilməsi ərazilərdə həyata keçirilən layihələrəldən muxtar respublikada istehsal olunan məhsulların istifadəsinin təşviq edilməsi proqramın əsas məqsədlərindən. Digər mühüm amir isə Cəbrayılda yarıdıcılacaq "Aravadi İqtisadi Zonası" Şənar Parkında Naxçıvan sahibkarları nın fəaliyyətinin nəzərdə tutulmasıdır.

Yerli sakinlerin daha keyifli yattik kende teserruflari mallarinin telebatinin onanilmasi de diqqet de saxlanilir. Bu magisede kende teserruflari saheleri uzre muxtelif teynatli kicik ve orta fermer te teserruflarinin yaradilmasi ucuq Sahibkarligin Kiciksoi Fondasi muxtelif mueracat eden sahibkarlar, bizlerin kiciksoi programina qosulma ali te teserruflari ucuq maliye ye vesatteleri ayrilir. Dvlet Programinin esas istiqametleri sirasinda mikro, kicik ve orta biznesin desteklenmesi istiqametine faaliyyetler kiciksoi etdirilmesi ve devlet xidmetlerinin teskil olunmasi maksadilari kiciksoi daim diqqet de saxlanilir.

Naxçıvanı adına layiq məs-
kun kimi tanımaq üçün muxtar
respublikanın ali qaydaları orqanları
bütün qüvvələrini sərfərləndirərək
birgə fəaliyyət göstərirlər. Bir
nəticədəsi ki, təbii sərvətləri, qo-
zalaşın siması, əlverişli iqlim
şəraiti ilə fərqlənən Naxçıvanı
görməli yerlərə səyahət etmək
istəyənləri sayı artmaqdadır. Bu-
gün özünə siyasiyyətin aktual
mövzularından olan Zəngəzur
dəhlizinin açılması ilə Naxçıvanın
müxtəlif istiqamətlərə uzanan
marşrutlarının sayı da artacaq.

Ən başlıcası isə Azərbaycanın
ayrılmaz parçası olan Naxçıvan
türk dünyasını birləşdirəcək qar-
daşlıq məkanı olacaq. "Biz Azər-
baycan olaraq olan üçün təhlikə
mənbəyi deyilik. Biz istəyirik ki,
Cənubi Qafqazda sülh olsun,
eməkdəşliq olsun, olan bizi mə-
nə olmasın. Önləri Türkiyə ilə
Azərbaycan arasında coğrafi ma-
nə kimi fəaliyyət göstərməsin-
lər. Zəngəzur dəhlizi açılmalıdır
və açılaçaqdır. Önləri bunu nə qə-
dər tez başa düşsələr, o qədər də
vaxxızdır. Biz belə vəziyyətdə qala-
bilmirik. Biz Azərbaycanın ayrı-
lmaz hissəsi olan Naxçıvana niyə
müxtəlif, başqa yollarla gəlmə-
liyik? Bizim birbaşa əlaqəmiz ol-
malıdır və bu əlaqə Ermənistanın
qarşıya qoymuş şübhə altına qoy-
muş" sözləri Prezident İlham Əli-
yevin atababı vəzifəsinə başlıqlı-
nı, variliksən qaydaları, əlaqəli-
nı ifadəsindir. Ötən əsrin yüz-
küncü, ikinci əsrinin "bir yaşını"
qeyd etməkdə olan qardaşa diyara dər-
dəsə günlər arzulayırıq.